

„Edinost“

I naja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrta leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašitvi itd. se računajo po pogobu.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst..

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Smemo, ali — ne smemo?!

(Dopis.)

Večkrat smo morali že slišati od te in one strani, ko se ni soglašalo se stališčem naših listov — v prvi vrsti seveda »Edinosti« — glede na laško irredento. Eni pravijo: kaj zabavljate irredenti! Saj bi ne moglo biti slabše za nas nego je — sedaj, tudi ko bi irredenta prišla do svojega cilja! Drugi pravijo zopet: vse, kar se piše proti irredentarjem, spada v posel redarstva in ne narodnega lista! Čemu naj bi bili mi denuncijanti?! Tretji pravijo: kaj si je treba toliko ubijati glavo radi irredente, ko je slavna vlada tako zadovoljna z laškimi signori, da si jih celo pritiska na srce, dočim nas — ne pritiska na svoje srce!

Takih in enakih glasov je slišati dan na dan med našim bolj zbeganim ljudstvom. Tako daleč smo torej že prišli, da se sploh že več ne bojimo hujega, ker smo prepričani, da ne more biti hujega!

No, ne mislite pa, da dotičniki res mislijo zlo proti slovenskim listom! Ne, vse to so le pojavi ogorčenja na obstoječih razmerah. Ljudje ne morejo več pojmiti vladajočega sistema, zato postajajo fatalisti. Ljudje ne morejo umeti tega, ker je direktno nasprotno njih prirobnemu razumu: da uprava države v naših pokrajinah toli trdovratno vzdržuje zistem, ob katerem se jačijo le — sovražniki države, a je na drugi strani tako ledu nedobrohotna do nas, ki smo boritelji proti nje — sovražnikom. Ni čuda ne, da naše ljudstvo ne more umeti takega vladnega sistema, saj ga sploh nikdo ne more umeti! Če kdo zatiska vsa svoja očesa, ker hoče pozabljati in odpuščati svojem nasprotniku, dočim onega, na katerega bi mogel računati, opazuje nezaupno in z Argovimi očesi — je to res tako nelogično, tako nasprotno zdravemu, računajočemu razumu, da se ni čuditi, ako oni, ki je zasledovan, začenja zgubljati vero, moralno onagovati in sklepati fatalistično: čemu bi se pehal še nadalje — pridi, kar hoče!

V tako duševno razpoloženje je zašel že doberšen del našega ljudstva. Zanje je zistem na Primorskem zagonetka in ko vidi, da absolutno ne more razrešiti te zagonetke, pa ne more več prav umeti tudi onih, ki se še ubijajo z razrešenjem te zagonetke.

Jaz umejem torej te rekriminacije proti slovenskim listom, umejem nevoljo dotičnih našincev in jej priznavam, da psihologično ni brezopravičenja! Zato mi tudi ne prihaja na misel, da bi jih hotel grajati; ali nekoliko be-

sed bi jim vendar hotel reči v vpoštevanje in na uvaževanje.

Fatalizem in resignacija v vrstah bojevnikov sta vsikdar vznemirljiv pojav, kajti kjer sta nastopila ona, tam se navadno umika — veselje do dela. Ali dokler se fatalizem pojavlja le tu in tam v vrstah bojevnikov, je še vedno mogoče, da izgine kakor je prišel — brez sledi in brez škode. Gorje pa, ako sta se resignacija in fatalizem polastila onih, ki so na čelu. Potem je konec vsemu. A baš novinstvo je povsodi voditelj naroda! Ono mora bdeti, ono mora držati odprte oči, ono mora ohraniti jasen pogled, ono mora neprestano kazati na nevarnost, ono mora neprestano zasledovati sovražnika, ono mora poznati boj, nikdar pa malodušja!! V njega slovarju ne sme biti besede: pridi, kar hoče!!

Z drugimi besedami: slovensko novinstvo ne sme nikdar nehati govoriti o irredentizmu. Za danes stoji vprašanje: ali nam je irredentizem nevaren, ali nam ni nevaren?! Čim smo uverjeni, da je to gibanje nevarno naši ekzistenci in da nam streže po življenju, je ravno novinstvo v prvi vrsti dolžnost, da opozarja nanje in da je zasleduje.

In kako neosnovano je tisto govorjenje o denuncijantstvu! Če mi je prišel nevaren človek v hišo in ga ne morem odgnati sam, pozivljam orožnika. To pa ni denuncijantstvo, to sem storil v silobranu. O denuncijantstvu nasproti irredentizmu pa ne more biti govora že zato, ker smo prisiljeni misliti, da je oblastim dobro znana njega ekzistenca!! Če prijemljemo oblasti, jih prijemljemo zato, da jih pozivljemo na vršenje dolžnosti.

Če mi govorimo o irredentizmu, ga ne ovajamo, niti ne opravljamo policijskih poslov, ampak vršimo le svojo dolžnost, ker branimos s tem ekzistenčne pogoje svojemu narodu.

Le oni, ki noče videti dejstev, more govoriti, da tudi »pod Italijo« nam ne bi bilo slabše. Le glejte tisti krasni del Italije, le glejte tisto beneško Slovenijo, kako nam — umira, kako moramo z žalostjo v sre in z uro v roki pričakovati dne, ko odzveni tam zadnji naš mili materinski glas —

Položaj v državi nam je res tužen in zistem tak, da ga — ne moremo umeti. Ali v tej državi bijejo milijoni sre, ki sočustvujejo z nami... In priti mora čas — to je naša vera in naša tolažba — ko z njih pomočjo zlomimo položaj in — zistem. A kdo bi bil z nami v Italiji?!

Pisec teh vrst je na glasu »rusofila« in je menda dobro zavarovan pred sumom, da bi bil kakov plačan agent. Jaz sem Slovan in

v prvi vrsti Slovan, ali to me ne more zadrževati, da ne bi svaril rojakov pred usodno mislijo, da jim je česa pričakovati od politike katastrof, kakor si jo mislijo oni.

Računajmo z dejstvi in ne mislimo nikdar, da je politika igra v loterijo. Politika mora računati z danimi faktorji! Prijazne mora rabiti, nasprotno pobijati. Irredentizem pa je jeden tistih činite-ljev, katere moramo pobijati! To bi bila usodna zmota, ako bi — mené, da s tem mečemo nesrečnemu zistemu polena pod nogo — nehali boriti se proti irredentizmu. Zistemu bi bilo morda res malce neprijetno, ali prej, nego bi se prav zaveli, zgubljena bi bila zadnja slovenska duša v teh krajih! Ako bi hoteli ubijati zistem s pardoniranjem irredentizma, bili bi podobni onemu, ki je iz groznega strahu pred smrtjo šel tja in se — obesil!

Da: boj, neprestan boj proti temu nesrečnemu zistemu, ki je tako ledu nedobrohoten do nas, ali ni za hip ne sme prenehati paralelni boj proti — irredentizmu! Ta boj ni denuncijantstvo, ta boj je za nas vprašanje življenja! Za nas ne sme ekzistirati vprašanje, ali se naše novinstvo sme ali ne sme boriti proti hidri irredentizma; za nas stoji le dejstvo, da se — mora!!

Slomšekova slavnost na Ponikvi.

(Dopis s Štajerskega.)

Slavno uredništvo! Vi ste sicer že prinesli poročilo, v katerem je bila Slomškeva slavnost opisana, a le v nje glavnih točkah, rekel bi: le v konturah. Ali ta slavnost je bila tako lepa, tako pomembna, takov dogodek v zgodovini življenja našega naroda, da smatram za nujno potrebno, da se razširijo tudi nje podrobnosti in sicer v najširše mase naroda, kar pa je zopet možno le tako, da govore o njej vsi naši listi. Prosim Vas torej, dajte prostora temu poročilu mojemu.

Pravi slovenski praznik, da ga še do zdaj ni bilo impozantnejega na slovenskih tleh našega Štajerja! Dan 5. avgust 1900. ostane nepozaben, saj je ta dan slovenski narod pred vsem svetom demonstriral, da zna slaviti svoje velikane, svoje slavne može, svoje dobrotnike...

Do 10.000 ljudi je bilo zbranih na prijazni Ponikvi — cvet slovenskega naroda! Od Adrijanskega morja, kjer nasilen sovražnik po tužni Istri proganja naš rod: s tužnega Korotana, kjer mrzli snežniki nemo zrejo, kako oholi Nemeec sovraži Slovenca; s

Kranjskega in Goriškega, kjer nas mori nesloga; iz vseh dežel, kjer Slovenci bivajo, došli so slavili Slomšekovi.

In južni Štajer?! Rekli bi lahko: bil je mobilizovan, saj ga ni kraja, ki bi ne bil zastopan.

In milo se nam je storilo, ko smo zazrli Slovence od Mure, od nemške meje, katero bi hoteli sovragi potiskati dalje in dalje proti jugu — zdelo se nam je, da nam zveni na uho: »Morituri vos salutant!«

Pa tudi Prekmurci so prišli, in njihov prihod nam je pravil: »Še smo, ni še nas uničil Madžar!«

Slavnost je bila v prvi vrsti samoslovenska, a prišlo je toliko dragih slovenskih bratov od severa in juga, Čehov, Hrvatov itd., da se je slovenska slavnost razvila v slovansko slavnost. — Vzidal se je ta dan nov steber slovanske vzajemnosti.

Od ranega jutra do poznega večera se je trlo polno ljudstva po cestah, ki vodijo na Ponikvo.

Vsaki vlak je dovel novih gostov, največ seveda posebni vlaki, in od teh spet največ oni, ki je pripeljal Primorce, Kranjce in Štajerce iz spodnjih krajev. Kako gibanje je bilo na pojedinih postajah, ko je privozil s slovanskimi zastavami okrašen, nepregledno dolg vlak!

V Celji bilo je seveda najživahneje. Kolodvor je bil natlačen občinstva — slovenskega — in — e. kr. žandarmerije! Poslali so nam varstvo; so že vedeli, da je potrebno, saj poznajo iz lastnega občevanja tisto celjsko nemštvo in jedro istega — poulično druhal.

Zaorili so urnebesni »Živio«-klici — da je zvenelo tje čez Celje...

Na kolodvoru v Ponikvi je bil lep pristrčen sprejem. V nepregledno dolgi vrsti smo korakali v Ponikvo.

Na čelu »Narodna godba« iz Celja, ki je s svojimi ukusnimi uniformami vzbujala splošno pozornost in žela največjo pohvalo. Vse se je laskavo izražalo o njej; saj je pa tudi neumorno in izbornu svirala. Za godbo je korakal veči oddelek ljubljanskega »Sokola« z zastavo — na čelu mu starosta dr. Tavčar. »Celjski Sokol« je prišel polnoštevno, tudi z zastavo, Celjsko pevsko društvo z zastavo. Jako ugodno je uplivalo in ljudstvo navduševalo, da je okrog te zastave bila zbrana elita celjskega narodnega ženstva; prve celjske narodne dame sodelujejo na petju... Povsod bi naj bilo tako! Akademski društva »Triglav« in »Slovenija« z zastavo, »Sava« in »Danica« brez zastave, — so privedla impozantno število slovenske aka-

Ali menite, da je Zinka še kaj premisljevala? Niti spomnila se ni, da bi isto žrtev utegnila tvegati njena sestra Ivanka v Rio de Janeiro.

— Ivanka, oče, Vam tudi lahko nekaj pomaga, da bom jaz služila manj časa.

— Pa res! Tudi to sem že premislil. Ne bo tako hudo ne! Ti si dobra hči, ti Zinka.

Oče, ki se je na otroke običajno le zadiral, je začel govoriti z Zinko mehko in jo večkrat celo pohvalil. Tega ni bilo še nikoli, samo to je bilo Zinki zadostno plačilo za nje dobro delo; sicer ji pa sree ni govorilo, da je za očeta, brata in sestre učinila kaj več, nego jej je narekalo rodoljubno sree.

Tisti večer sta pisala Radu, in potem pričakovala strahoma dan na dan, kdaj pride.

* * *

(Pride še.)

PODLISTEK

15

Zinka Brazilijanka.

Povest. Spisal Ivo Trošt.

Zastoj vse sanje. Bolezen se je razvijala brezobzirno in naglo. Gregor se je jel bati časa, ko mu v graščini ustavijo živčev in mu moči popolnoma obnemorejo.

Nadoslavovo poslednje pismo mu je bilo sladko mamillo, da je noč in dan mislil na dom in v teh mislih pozabljaj hipoma bolezen in bližajočo se bedo.

— Zinka, veš, mene prav žepa po domovini. Le še jedenkrat, samo še jedenkrat da bi jo videl, pa bi ozdravel. Zinka, noč in dan bi hotel delati, na kolenih Boga in ljudi prositi pomoči, roke bi si hotel z delom do laktov oddrobiti, da bi čim preje prislužil za vožnjo vam drugim čez morje.

— Kaj pa mislite oče? Ali nas vse pustite tukaj? Brez varstva, brez pomoči bomo izročeni — oh! — go-to-vi smr-r-r-ti.

— Nisem rekel tako; ali sem pa le iz-

mislil nekaj, kar je prav za prav moja misel še od nekdanj; namreč ta-le!

Gregor se je odkašljaj, zakaj tako imeniten pričetek je težak in za vsako imenitno delo treba primerne priprave; torej odkašljaj se je in vpri svoje rumene oči v hčerko, katere redke zmožnosti mu niso bile neznane. Počasi je začel:

— Ko bi — hm! — hotela ti slušati mene in Rada — ne za zlo — hm! Bog vari, za našo srečo, Zinka.

— Da bi me prodali! O m-o-o-j Bo-o-g! Oče ali ste kristijan?!

— Čakaj — hm! — no — naj povem, kakor mislim. Za Boga svetega! Saj se še ni zgodilo in se ne, dokler ti ne privoliš. Torej: ne joči in poslušaj! Rado naj ti dobi službo, in ti se pogodiš na leta; potem naj ti izplačajo naprej za toliko let, da s plačilom pokrijemo stroške za potnino.

— Oče, pa Rado potegne skrivaje še nekaj za-se, in pogodba bo veljala za — večno. Ti, moj Bo-o-og!

— To ne! Mi se pogodimo tako, da mo-

raš biti ti takoj svobodna, ako ti je mogoče z obrestmi vrniti meni odštete novce. Jaz upam doma prislužiti toliko, ali si izposodim, ali mi naklonijo dobri ljudje, da te rešim v nekoliko mesecih. — Ali mi storiš to, Zinka?

Zinka je ihtela molče; v njenem sre se je vršil hud boj.

— Zinka, jaz moram umreti, to veš dobro, če ostanem tukaj, — je govoril Gregor morda še preglasno.

— Oče, potrpite, morda pride pomoč od tete Reze.

— Toliko kakor od tete botre - golide, veš. Reza ima sedaj moža in z njim vsega zadosti.

— Sem ji pisala, oče, saj veste. Potrpimo, lepo prosim —

— Torej vidim, no — res je tako! — le čakaj pomoči od svojih otrok — pa ne pričakaj prav gotovo nič.

To je deklico užalilo; kako piše Nadoslav: očetu... desna roka... v vseh poslih. Takih hčera potrebuje domovina, take...

demične mladine, ki je na tej slavnosti jako imenitno in agilno nastopala. Z zastavo prišla je tudi v častnem številu »Slov. kršč. soc. zveza« iz Ljubljane. Vse se je divilo krasnim narodnim nošam, v katerih so prišle ženske zastopnice te zveze. »Katoliško delavsko društvo« z Jesenice na Gorenjskem — z zastavo — je istotako bilo častno zastopano.

V vsem je bilo zastopanih 39 društev, med temi tudi najmlajše, namreč »Športno društvo« iz Maribora.

Mnogo smo videli slovenskih državnih in deželnih poslancev: načelnika »Slovenske kršč.-narodne zveze«, Povšeta, posl. Pfeiferja, Kompareta, Žičkarja, Spinčiča, Pogačnika, Robiča, viteza Berkša, Ivan Vošnjaka, dra. Dečka, dra. Sernea, dra. Rosino, Grafenauerja, dra. Tavčarja in Ivan Hribarja, župana bele Ljubljane.

Nadale so bili navzoči: predsednik »Matice hrvatske« g. T. Smičiklas, kanonika Zamlijič in Rubetič, dr. Suk, profesor vsučilišča Banjavčič, prof. Stožir, Janko Barle, pisatelj Kukuljevič-Sakeinski, župnik Čepelič itd. itd. vsi s Hrvatskega, dr. Umječki s Poljskega, dr. Kraut, Apih, dr. Sket itd. s Koroškega.

Časnikarstvo je bilo zastopano nastopno: »Obzor« po uredniku Pasariću, »Slovenski gospodar« po uredniku Korošcu, »Slovenski narod« po uredniku Malovrhu, »Domovina« po uredniku Begu, »Mir« po uredniku Rozmanu, »Slovenec« po profesorju Janežiču, »Slovenski list« po uredniku Štefetu, »Edinost« po Milošu Kamušiču in drugi listi po svojih poročevalcih. (Pride še.)

Politični pregled.

TRST, 9. avgusta 1900.

Istrski deželni zbor. Istrski »skrbasti parlament« še deluje. Zadnji čas je bilo sicer glasov kakor da je v vladnih krogih prodrlo prepričanje, da v prirejanje demonstracij za sosednje kraljevstvo in vlaganje interpelacij, zakaj so bili zaplenjeni razni tržaški listi, ni baš potreben istrski deželni zbor in govorilo se je, da se zasedanje odgodi — a prišlo je drugače. Vladni zastopnik, ki je še v zadnji seji grozil, da vlada brzkone ne odgovori na interpelacijo radi zaplenbe lista »Indipendente«, ker ta stvar istrskega deželnega zbora nič ne briga, moral se je včeraj sam desavonirati ter je naštel vzroke konfiskaciji. Ponovil je prejšnjo svojo izjavo, da je deželni zbor z navedeno interpelacijo prekoračil svoj delokrog in je dodal, da so »zaplenjeni članki obsegali take izraze žalovanja povodom umora italijanskega kralja, ki se z avstrijskega stališča ne zdijo dopustni«. Tako javlja lakonični korespondenčni biro. Kaj se je nadalje godilo o tem odgovoru — razni mej-klici itd. — o tem molči zgodovina; kajti gospoda so sedaj lepo sami med sabo. Kontrole ni nobene.

Kor. biro poroča le toliko, kolikor se zljubi »dobremu prijatelju« gospoda deželnega glavarja, gu. vladnemu zastopniku.

Torej ostrizeni deželni zbor istrski »deluje« dalje. Vlada je sprejela zopet nekaj novih interpelacij — mej drugim o »slaviziranju« katastralne mape v Pazinu. Vladno predlogo o deželni dokladi na državno žgarnjaro so sprejeli v prvem čitanju ter jo izročili pol. ekonomičnemu odseku v proučevanje in poročanje. Spremembo deželnega sanitetnega zakona in zakon o penzijskem zakladu za občinske zdravnike so sprejeli v tretjem čitanju.

Prihodnja seja bo v petek — po pogrebu.

Poraz politike grofa Goluchowskega. V »Information« dokazuje neki jugoslovanski poslanec, kakov poraz je doživela politika grofa Goluchowskega v Srbiji in s tem na vsem Balkanu. Kolikokrat — pravi — so slovanski poslanci v delegacijah opozarjali grofa Goluchowskega, da si je treba v narodu iskati simpatij, ne pa da se naš vpliv opira le na oči jednega Milana. Opozarjali so ga, da je to tem dvomljiveja opora, ko more v narod srbskem sleherni hip bukniti ogorčenje proti Milanu in ga pognati iz Srbije. In prišlo je to veliko popred, nego so pričakovali svarilci sami. Milan je postavljen pred vrata in s tem je — to so doslovne besede v »Information« — zgnuljen zadnji ostanek vpliva Avstro-Ogerske v Srbiji. Jugoslovanski poslanec dokazuje z dogodki na svatbenih slavnostih, da se je Srbija definitivno ločila od trozveze in se postavila na stran dvozveze. Pod patronanco Rusije izvršena poroka je eklatanten poraz politike grofa

Goluchowskega in težko oškodovanje interesov naše monarhije. Najernejša prorokovanja nasprotnikov politike grofa Goluchowskega so se uresničila v polni meri. Grof Goluchowski pa bo moral odgovarjati v delegacijah zastopnikom avstro-ogerskih narodnosti radi svoje nespretnosti.

Vodja nemških socijalnih demokratov Liebknecht je umrl. V noči mej 6. in 7. avgustom ga je v Charlottenburgu zadela kap. S tem možem je zadela socijalno demokracijo na Nemškem velika, nenadomestna izguba. Bil je Liebknecht, ki je s svojo izredno zgovornostjo, bistroumnostjo in odločnostjo kot državni poslanec pridobil socijalni demokraciji nenavaden upliv in uvaževanje. Tudi kot soc. demokratski pisatelj je bil Liebknecht neumorno delaven ter je tekom let priobčil v časopisih nešteto spisov ter izdal celo kopo brošur. Deloval je skupaj z znanim soc. dem. državnim poslancem in istotako plodovitim pisateljem Beblom, s katerim pa je večkrat prišel v navskrižje zbog svojega diktatorstva. Liebknecht je bil tudi večkrat kaznovan radi političnih zločinov. Smrt ga je dohitela čilega in neupogajnega starčka v 75 letu njegove dobe.

Anarhisti. Predhodna preiskava proti Bresciji še ni dovršena. Mnogo znamenj kaže na to, da imamo opraviti z zaroto. Brescinoče odgovarjati na vprašanja, ki mu jih stavi preiskovalni sodnik. Pričakovati je, da francoska policija, od katere pričakujejo važnih poročil, razjasni stvar v marsičem.

Ko so Bresciji aretirali, je bilo slišati (kakor poroča »Tribuna«) klicev: »izpustite ga!«. Iz tega sklepajo, da ima Bresci več tovarišev. Na nekem mostu v bližini prostora, kjer je Bresci izvršil atentat, so našli delavsko suknjo, ki je bila namenjena v to, da se Bresci preobleče in toliko lažje zbeži.

V Zagrebu so v nedeljo aretirali anarhista Viktorja Cioidinija, zidarskega polirja, ker je hvalil Brescijev zločin. Ponoči se je Cioidini v ječi obesil.

V Hamburgu je bilo v ponedeljek vse redarstvo na nogah, da bi polovilo neke anarhiste, ki so mislili priti na Nemško, kakor pravijo, s tajnimi naročili nemškimi tovarišem. Anarhisti pa so krenili po poti čez Antwerpen.

Tržaške vesti.

Vrhunec »žalosti«. Dovršeno je! Hvala Bogu! Zdaj bo pač skoro konec nervozni vzruženosti, v kateri se trese ves Trst že nad teden dni. Žalost je dospela do vrhunca. Trgovine, gostilnice in kavarne zaprte. V svetlinah gori ob belem dnevu plinova ali električna luč, s svetilnic dol pa vise črni flori! Po ulicah se vse tre radovednega občinstva. Prostor pred cerkvijo sv. Antona novega je natlačen. Vse dol na rudečem mostu stoje radovedneži. Mnogi redarjev — v paradi — se vadi v moderni masaži, da dela prostor neštetim kočijam, ki privražajo »pobožni« narod v cerkev. Seveda brez listka italijanskega konzula ne moreš v svetlišče. Ob 9. uri so se začeli privražati vozovi, vsi nakičeni s črnim florom, iz večine gorijo tudi na njih luči. S cilindri kočijažev so tudi viseli črni flori. In prihajali so tržaški Židi, konzuli vseh držav in državice, gospodje mestni očetje, gospod magnifico s svojimi lakaji v rudečih frakih; tudi e. kr. uradi so bili zastopani polnoštevilno; da ni manjkalo ekscelenca g. namestnik, to se pač samo po sebi razume. Le vojaškega dostojanstvenika ni bilo nobenega. Ob 10. uri so bili gospoda zbrani v cerkvi. V hipu je ljudstvo udrlo čez spraznjeni prostor proti cerkvi. Vsi redarji ga niso mogli zadržati. Ob glavnem uhođu pa se postavili občinski »levi« — jekleni in en zlat med njimi. Vrata cerkve so zaloputnili in zaklenili. Zdaj bi bilo vse dobro, a neki konzul je bil tako nepreviden, da se je zakasnil. Po dolgem suvanju je dospel do uhođa v cerkev. Morali so mu odpreti. Ko se je to zgodilo, je ljudstvo udrlo v cerkev. Vsi »levi« ga niso mogli zadržati. — Druge nesreče ni bilo. — Okna bližnjih hiš so zasedli fotografi, novinarji in izbrano občinstvo. Zdaj še le vemo, zakaj je magistrat tako hitel z dovrševanjem svoje palače na oglu ulice Caserma nasproti cerkve sv. Antona. Kje bi pa sicer stali in gledali njegovi ljubljenci . . . !

Po maši. Po maši se je vsula množica po bližnjih ulicah. Redarji so hitro zaseli vse ulice, ki vodijo do italijanskega konzulata. Očividno so hoteli preprečiti vsako more-

bitno demonstracijo. Niso se motili. Kmalu je skušalo par stotin — patrijotov udreti pred konzulat, ali redarji so zavrtili ta naval. Pred cerkvijo sv. Antona novega je nadaljevalo vrvenje, kajti vedno so prihajale nove množice v cerkev, ogledovat si žalno dekoracijo in storit, kar niso mogle storiti mej mašo. Po vseh ulicah se je srečevalo v črno oblečene ljudi — možke in ženske. Če že ne drugzega, vsaj črne ovratnice so imeli. Kakor posebnost naj navedemo še, da je v ulici Rossetti, v najbližji sosesčini znamenitega konservativnega agitatorja in namestniškega računarskega svetovalca, Ivana Folliè, vihrala lepa italijanska trikolora . . . !

Nemei o »narodnem žalovanju«. Si noči sem govoril z dvema Nemcem o »narodnem žalovanju«. Moža sta praktična ter obsojata zlasti naredbo, da morajo biti danes vse trgovine in vsi javni lokali zaprti od 10. do 12. ure. Kdo je izdal to naredbo? Opažek, ki sta jih delala, ne moremo reproducirati iz lahko umevnih razlogov. Jeden Nemeec je menil: »Človek ne ve, kaj bi storil. Mora se bati, da mu ta »banda« vse razruši«. In tožil je, koliko škode imajo krčmarji in kavarnarji na Acquadottu, ki žive edino le od koncertov. Vse te dni, kar Trst žaluje, so imeli le po 5 gl. dohodka na dan. Vsak ima nekaj stotakov zgube. Kdo jim plača to zgubo? Ali posegne slavna irredenta v svoj žep? Značilno je, kar je pristavil drugi Nemeec, ki ni baš laskavo govoril o tuk. slavni vladi, ker dopušča toliko »žalosti« take kvalitete. Rekel je: »Jaz bi le želel, da bi dobili v Trst le 14 dni — prusko vlado. Potem bi ta gospoda drugače plesali

Skrajna nestrpnost. Pišejo nam: Včeraj zvečer sem bil šel, kakor po navadi, v »Delalsko podporno društvo«, da bi tam čital.

Na oknu je bil sluga tega društva, pod okno pa je prišel sin gostilničarja Vodopivea. Pod društvom ima zalogo vina neki »Benedetto« in ta je, začuvši slovensko govorico pred svojim oknom, zaloputnil isto ter spustil zastor. Okno je bilo zaprto in zastor je bil spuščen vse dotlej, dokler ni odšel Vodopivee! Potem pa se je — zopet odprlo!! Gospod Benedetto se lahko preseli v svojo domovino, ako mu slovenska govorica tako preseđa!

Je-li to prav? Danes je šel naš poročevalec po ulici Caserma, do ogla ulice Valdirivo. Tam je stalo 5—6 redarjev. Ob času, ko je dospel naš poročevalec na lice mesta, je pasiralo med redarji kakih 15 oseb, ki so šle proti sv. Antonu. A glej, neko okoličanko so ustavili. In potem so ustavili tudi našega poročevalca. In ker je le-ta napravil pohlevno opazko, čes: ako je ukaz, mora veljati za vseh enako, in ker si je ob enem zapisal štev. dotičnega redarja — so ga urno spremlili na inšpektorat!

Značilno pa je tudi, da je dotični redar (tako na licu mesta tega dogodka, kakor tudi mej potoma na inšpektorat) odgovarjal našemu poročevalcu le italijanski, dočim je na inšpektoratu — vidé, da se je malec vrezal — začel govoriti tako pošteno slovenski, kakor da je pristen Slovenec. Menimo, da toliko obzirnosti do našega ljudstva bi pač smeli zahtevati, da bi vsaj oni redarji, ki znajo slovenski, govorili z njim v našem jeziku. Mi smo celo uverjeni, da bi ne prišlo do marsikake nevskečnosti, ako bi organi javnega reda govorili do ljudstva v tisti besedi, ki najbolj pomirljivo upliva nanj in ga blaži.

Ali je to spontanno?! V soboto popoldne je neki uradnik prišel v neko tukajšnjo prodajalnico povprašat radi neke naročbe. Mej pogovorom pa mu je gospa pokazala laško dopisnico, na kateri je bilo zapisano: Ako do ponedeljka ne razobesite znak žalosti nad prodajalnico, dobiste na javni cesti zaušnici in par bre v r . . . in se Vam razbijo šipe. Ta dopisnica bo romala na policijo in se razglasi tudi v dunajskih listih. Tako je zagotovila gospa sama.

Vsako sredstvo jim je dobro — tudi laž. Odposlaniki: znane klike so begali naše ljudi ter so jih pregovarjali z — lažjo, da je bilo o priliki smrti naše cesarice po vsej Italiji vse zaprto.

To prvič ni res; pa tudi če bi bilo, je pač vse kaj drugzega danes, nego je bilo takrat. Takrat je bila Italija nekako moralno obvezana, da izrazi svoje sočutje, kajti sin dvatisočletne kulture je bil oni, ki je vzdignil svojo proketo roko proti naši vladarici. Danes pa ni morda kak Avstrijec provzročil žalosti na Italijanskem — ampak bil je zo-

pet sin istega starega kulturnega naroda. Avstrijskih podanikov torej po zdravem razumu nesreča v hiši savojski boli le s čisto človeškega stališča. Da bi pa kdo zaradi lopova, kakor je Italijan Bresci, moral trpeti še gmotno škodo, to pač menda presega meje človeškega — sožalja.

Še paralela. Vsi Italijani vidijo v morileu Bresciju — in to po vsej pravici — najgršega zločinea! Oberdank je poskusil isti grdi zločin; menda, kaj ne?! Naš spomin nam pa pravi, da je bilo mej tem Italijanov — ne anarhistov, ampak nacionalnih Italijanov! — ki so tako govorili o Oberdanku in njega činu, da so prišli v navskrižje s kazenskim zakonom avstrijskim!!! Da bi se jim bilo to zgodilo vsled tega, ker so grajali Oberdanka v njegov čin, tega si ne moremo prav misliti. Brzkone je bilo torej — nasprotno!! Ali ni torej interesantna paralela to?!

Popravek. Pišejo nam: Gospod urednik! Sklieujem se na Vašo lojalnost (dotični paragraf tiskovnega zakona sem namreč pozabil) ter Vas prosim, da z ozirom na netočnosti v Vašem večeršnjem dopisu pod naslovom »Sprehod po Trstu« objavite sledeče:

Ni res, da bi v Trstu iz »vsakega okna visele črne eunje, najprostejše blago, po en meter, nič več in nič manj« . . .

Res pa je, da je v nekaterih oknih obeseno tudi dva metra žalosti, razmerno »činu«, katerega dotični gospodar uživa v irredentarski vojski.

Res je pa tudi, da je slavnim razdeljevalcem žalosti, ki so si sicer v svesti starega reka »svoje« kulture: »Panem et circenses«, vkljub vsem naporom zmanjkalo črnine ter da je mnogo, mnogo oken in celih hiš — veselih.

Z odličnim spoštovanjem:

Drug sprehajalec.

Žid v katoliški cerkvi. Ta rubrika bi bila lahko stalna v našem listu. Včeraj smo ga zopet videli, kako je gospodaril v našem božjem hramu. Včeraj so prirejali v cerkvi sv. Antona novega katafalk za današnjo mašo-zadušnico. In da ste jih videli par Židov, kako so se sukali, ukazovali, odrejali v — naši cerkvi!!

In koliko jih je bilo še le danes, pri maši!! Neki Nemeec, s katerim smo govorili slučajno pred cerkvijo sv. Antona novega, je menil hudomušno, da so Židje morla — kupili to cerkev.

V bolnišnico so včeraj sprejeli 15-let. kamnoseka Marija Pertota z Nabrežine, kateremu je neki stroj strašno razmesaril desno roko. Meso je bilo raztrgano in kosti na več mestih zdrobljene.

Tudi kamnoseka Josipa Škabarja so spravili v bolnišnico, ker mu je o nakladanju kamenja padel težek kamen na ramo ter mu zlomil ključnico.

Tatvina. Prošlo noč je neznan tat odnesel z grške ladije »Elektrios«, usidrane v kanalu, z neke suknje znesek 160 K.

Povožen. 20-letni Just Vatovec iz ulice Scoglio št. 473 je prišel včeraj v ulici Torrente pod voz ter je bil o tem ranjen na glavi. Ranjenec je prejel prvo pomoč na rešilni postaji.

Dražbe premičnin. V petek, dne 10. avgusta ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Castaldi 4, pohištvo; ulica Coroneo 9, pohištvo; na Corsu 1, oprema v zalogi, dragocenosti in pohištvo; ulica Fortino 8, oprema v zalogi; ulica Ireneo 3, pohištvo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 25.0., ob 2. uri popoldne 26.2 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 760.5 — Danes plima ob 9-12 predp. in ob 5.29 pop.; oseka ob 2.32 predpoludne in ob 2.41 popoldne.

»Slov. pevsko društvo«. Kakor smo javili, je Slovensko pevsko društvo preložilo svojo vrtno veselico o priliki desetletnice svojega obstanka na nedeljo dne 12. t. m. ob 5. uri popoldne. Veselica se bo vršila na okrašenem vrtu šole svetega Cirila in Metodja pri sv. Jakobu ulica Giuliani št. 28. Društvo se marljivo pripravlja, da čim dostojneje proslavi svoj desetletni obstanek.

Vesti iz ostale Primorske.

× Pevsko društvo »Nabrežina« prosi vsa društva, katera se udeležijo slavnosti razvija društvene zastave (po do-

solidnega pohištva in tapecarij
 ○○○○○○ od ○○○○○○
Viljelma Dalla Torre v Trstu
 Trg San Giovanni hšt. 5. (hiša Diana).
Absolutno konkurenčne cene.
Moje pohištvo donese srečo.

Ugodna prilika.

Radi preselitve se proda v Komnu za **neverjetno nizko ceno** dve tikajoči se hiši (jedna dvonadstropna, druga jednonadstropna), bogato **mēblirani**, z lepim dvoriščem, z dvema podzemeljskimi kletmi, hlevom, žganjarnico, vodnjakom, z razno kletarsko in gospodarsko opravo in lepo vredenim vrtom. Poleg tega še 10.437 m² velik, vzorno vreden vinograd, cepljen na ameriški podlagi v rofošk v 2. 3. in 4. letu starosti. Hiši ste kaj pripravi za obrt posebno pa za letovišnike ter bi z ozirom na neverjetno skromno ceno donasili velik letni dobiček.

Iz prijaznosti posreduje **Josip Štrekelj** v Komnu.

Dr. JOSIP MARTINIS

doktor vsega zdravilstva in specialist za očne bolezni

ulica Valdirivo šte. 3, I. nadst. Sprejema na domu vsaki dan od 8 do 8^{3/4} zjutraj in od 1 do 2 popoldne in eventuelno od 4—5 popoldne.

Fran Wilhelm^{ov}
odvajajoči čaj
od
Frana Wilhelm
lekarnarja v Neunkirchen
(Spodnja Avstrija).

Se dobiva v vseh lekarnah v zavitku po 1 gl. av. velj.

Restavracija

Ivana Šiškoviča, Hrpelje-Kozina

se odda v najem radi preoblegla posla in opravka z drugimi mojimi trgovinami. Gostilna je v najlepši legi ob glavni cesti v Kozini, obsega mnogo lepih in elegantnih sob za gostijo in letoviščarje ter je po letu in po zimi vedno dobro obiskovana. Poseben hlev za konje in vozove.

Ponudbe sprejema lastnik **Ivan Šiškovič Hrpelje-Kozina**.

Nikaka skrivnost ni več,

da si napravi vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za po 5 litrov likerjev: **Tropinovec**, **Absint**, **Vermut**, **Ruski pelinovec**, **Česki liker**, **Kimel** po 80 kr.; **Slivovec**, **Rum**, **Češnjavec**, **Alaš**, **Alpski liker** po 85 kr. in **Konjak**, **Benediktinec**, **Char-treuse**, **Pilzenski liker** po 95 kr. Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštno nakaznico; po poštne povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljki pridnem navodilo kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, se cene mnogo znižajo.

Anton Rukavina

TRST - Via Belvedere št. 23. - TRST

SAUNIG & DEKLEVA

GORICA - ulica Municipio 1. - GORICA

(Mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16.)

imata v zalogi na dobroti in trpežnosti neprekosljive šivalne stroje „**PAFF**“, kakor tudi raznovrstne druge stroje za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje in stroje za umetno vezanje (Strickerei); nadalje velik izbor dvokoles iz prvih avstrijskih in inozemskih tovarov in sicer od 90 gl. naprej.

Vsaka konkurenca nemogoča!

Se toplo priporočata z odličnim spotovanjem udana

Saunig & Dekleva.

HERA PROMETHEUS

DELNIŠKO DRUŠTVO ZA APNENI OGLJIK IN ACETILENSKI PLIN NA DUNAJU

Izvršuje napeljave za razsvetljavo s plinom in acetilenskim plinom

za zasebnike in mesta v kakoršnjih si bode številnih plamenov.

Točno delo z jamčenjem za nepomankljiv učinek.

ŠEST ZLATIH KOLAJN

Zlata kolajna Berlin	1898	Zlata kolajna Budapest	1899
	99	Schiedam Haag	
Vratislava		Monakovo	

Izvršenih 2000 napeljav za zasebnike v vseh delih sveta.

Centralne napeljave v delovanju s približno 15000 plamenov.

Čistilni in sušilni sistem glasom privilegija nemškega cesarstva št. 98.762 in 108.244, ki zadošča najstrožjim zahtevam, se je dejanski uporabil z najodličnejšimi uspehi.

Apneni ogljik naprave vrste, ki daje največ plina, se prodaja po ugodnih cenah.

Glavni zastopnik

za Istro, Goriško, Trentinsko, Dalmacijo, Kranjsko, Italijansko, ter angleško Indijo

EDVARD TURECK V TRSTU.

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je ista tako prijetna in zdrava kavina pijača?

Zato, ker še vsi ne vedo, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava od bobove kave, ki skoz en ekstrakt iz rastline bobove kave pridobi le duh in okus bobove kave, ne pa njene zdravju škodljive lastnosti. Združuje toraj na dober način koristne lastnosti domačega sladnega preparata s preljubljenim okusom bobove kave.

Res je, da bo Kathreiner Kneipp-ova sladna kava v prid zdravju od milijonov ljudi in v stotisoč družinah vsaki dan použita, želeli pa bi bilo v korist vseh, da bi ta res družinska kava vsled njenih dobrih lastnosti, povsod in zlasti v vsaki družini se nahajala.

Kathreiner Kneipp-ova sladna kava služi sploh za primes k bobovi kavi, katere okus slajša in za uživanje mileje napravi. Dela kavi bolj ukusno barvo in odstrani znane zdravju škodljive lastnosti bobove kave popolnoma. Priporoča se z eno tretjino Kathreiner-ove kave in dve tretjine bobove kave začetni in polagamo na polovicovsake kave iti.

Neprecenljiva lastnost Kathreiner Kneipp-ove kave obstoji pa v tem, da se v kratkem času tudi popolnoma sama lahko pije, kar prav dobro tekne. Kjer se bobova kava popolnoma použiti prepove, je ta najboljša nadomestilo in bo ženskam, slabotnim in bolnim osebam kot lahko prebavljiva, kridelujoča in krepčujoča pijača priporočena.

Po zdravniških izrekih naj se rastajoči mladini, posebno mladim dekletom, nobeno drugo kavo uživati ne da. Skozi upeljavo Kathreiner Kneipp-ove sladne kave, bo tudi v najmanjši družini veliko prihranjeno. En poskus zadostuje, da se ista stalno upelje.

Kathreiner Kneipp-ova kava se ne sme nikoli odprta prodajati! Prava je samo v znanih belih izvornih zavojih z podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko in z imenom »Kathreiner«.

ki je ekonomična, zdravilna ter prihrani na času in delu.

Rabi se jo povsod namesto sode in mila.

Rabljiva tudi z morsko vodo.

Navodilo, kako jo je rabiti in prolaja na debelo se nahaja v

ulici S. Caterina št. 5.

Na drobno se prodaja v vseh drogerijah in prodajalnicah jestvin.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gl. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8
Zaloga vsakovrstnih vin in butelj. Postrežba točna, cene zmerne.

Krème.

Potočnik Fran imagoštilno v ulici Ireneo št. 2, toči istrsko, dalmatinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo vsaki čas mrzle jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika zaloga in delavnica vsakovrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladčičarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso) filijalka ulica Riborgo 15. ima veliko pekarno in sladčičarno. Vedna zalogo vsakovrstnih tort, krokandov, konfetov, raznovrstnih sladčič v kosih in v škatljicah, finih biskotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birne, krste in druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko na dom in trgovcem v razprodajo.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladčičarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni »Commercio« in »Tedesco« ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Trgovci.

Fran Hitty Ulica Barriera vecchia št. 13 prodajalnica vsakovrstnega manifakturnega blaga in drobnarij. Na zahtevanje se pošiljajo vzorci tudi na deželo.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro šte. 12 priporoča svojo dobro prekrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohišto.

Prva slovenska izdelovalnica in zaloga zaznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po nertu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla »svoji k svojim.« Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 14 (zadej c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajalnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popravilne istega po cenah ki zadovolje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

V Gorici.

Civilni in vojaški krojači.

C. kr. privilegirani kroji vsakemu koj razumijivi krojiti

Martin Poveraj v Gorici na Travniku št. 24 I. n. ima izborna zalogo vsakovrste blaga za obleke iz inozemskih in avstrijskih tovarov in gotovih oblek, deznikov in sobnih plaščev za vsako sezono. Vse po naj-novejši modi.

Voščene sveče.

J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona št. 7 izdeluje sveče iz pristnega čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za obilne naročbe se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu.

Tovarna nadplato (Schuhoberteil) tvorniško zalogo usnja in podplato, vse potrebščine za čevljarje, sedlarje, knjigoveze, itd. ter glavno zalogo voščila (biksa) družbe Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ima tvedka Ivan Drufovka Gorica Travnik 5 Filijalki v Komnu in Sežani. Ceniki zastoj in franco uročila točna.

Novoporočenci pozor! Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledali stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetirijam, in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v vsi to stroko spadajočih del. **Anton Breščak**, Gorica, Gosposke ulice št. 14. Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Rinnione Adriatica di Sicurta v Trstu zavaruje

proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1892.:

Glavnica društva	gl. 2.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	13.326.346-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	500.000—
Rezerva zavarovanja proti premijnanju u kurzov, bilanca (A)	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premijnanju kurzov, bilanca (B)	243.331-83
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	500.000—
Občna rezerva dobičkov	1.187.164-86

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši).

Pozor perice!

Perite

perilo, okrožnike, pohišto, podove, stopnice itd. itd.

“ABLUVIA”

(milasta razkužljiva soda)

ki je ekonomična, zdravilna ter prihrani na času in delu.

Rabi se jo povsod namesto sode in mila.

Rabljiva tudi z morsko vodo.

Navodilo, kako jo je rabiti in prolaja na debelo se nahaja v

ulici S. Caterina št. 5.